

FÓKUSZBAN A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG,

valamint AZ EGYENLŐTLENSÉGEK csökkentése

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK

Az idei GEO Magazin Fenntartható Fejlődési Célok sorozatunkban most a nemek közötti egyenlőséggel (SDG 5), valamint az egyenlőtlenségek csökkentésével (SDG 10) kapcsolatos célokat mutatjuk be, a hozzájuk kapcsolódó problémákkal, gyakorlati lehetőségekkel és érdekességekkel.

ÍRTA: SZOMOLÁNYI KATALIN

A

A 193 ország által egyhangúlag elfogadott 2030-ig elérendő 17 Fenntartható Fejlődési Cél (Sustainable Development Goals, röviden SDG-k) közül az idén már részletesen bemutatunk tizenégyet; úgy mint a Béke, igazság és erős intézmények (SDG 16), a Partnerség a célok eléréseért (SDG 17), a Fenntartható városok és közösségek (SDG 11), a Felelős fogyasztás és termelés (SDG 12), az Egészség és jólét (SDG 3), a Tisztességes munka és gazdasági növekedés (SDG 8), az Ipar, innováció és infrastruktúra (SDG 9), a Fellépés a éghajlatváltozás ellen (SDG 13), a Tiszta víz és alapvető köztisztaság (SDG 6), az Óceánok és tengerek védelme (SDG 14) célokat, a Tiszta és megfizethető energia (SDG 7), a Minőségi oktatás (SDG 4), a Szegénység felszámolása (SDG 1), valamint az Éhezés megszüntetése (SDG 2).

5. CÉL: NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG

A Fenntartható Fejlődési Célok közül az 5. a nemek közötti egyenlőségre, valamint a nők és lányok felemelkedésére koncentrál. Ha csak a

számokból indulnánk ki, a világ populációjának közel felét a női nem teszi ki, ami pedig azt is jelenti, hogy az emberiségben rejlő potenciálok felét is ők adják. Ezt a potenciált azonban a mai világban nehezen tudják kamatoztatni, mert a nemek közötti egyenlőtlenség mindenhol fennáll, és ez gátat szab a társadalmi fejlődésnek. A nemek közötti egyenlőtlenség több formában is jelentkezhet, kezdve a nők alulreprezentáltságától a politikai vezetés minden szintjén, a fizetés nélküli házimunka aránytalan megoszlásáig a háztartásokban. Ezek az egyenlőtlenségek pedig nem felnőttkorban jelennek meg először, hanem már születéskor, és egész életükön át elkíséri a nőket. Egyes országokban a lányokat már fiatal korban megfosztják az egészségügyi ellátástól vagy a megfelelő táplálkozástól, ami magasabb halálozási arányhoz is vezet.

A nemzetközi közösségek által megtett lépések már sok területen javulást eredményeztek, mint például a gyermekházasság vagy a női nemi szervek csonkításának terén, így ezek aránya az elmúlt években jelentősen csökkent.

A nők szerepe a politikai életben növekedésnek indult, és eddig sosem látott mértéket ért el. Az ígéret egy olyan világra, amelyben minden nő és lány teljes nemi egyenlőséget élvez, és ahol minden jogi, társadalmi és gazdasági akadály elhárult, továbbra sem teljesül, sőt, a Covid-19-járvány ebben a tekintetben is rontott a meglévő helyzeten.

2030-IG ELÉRENDŐ CÉLKITŰZÉSEK

- 5.1** A nők és lányok elleni mindenfajta diszkrimináció megszüntetése mindenhol.
- 5.2** A nők és lányok elleni mindenfajta erőszak megszüntetése a köz- és magánszférában, beleértve az emberkereskedelmet, valamint a szexuális és másfajta kizsákmányolást.
- 5.3** Minden olyan ártalmas gyakorlat megszüntetése, amelynek köze van a gyermek-, a korai és a kényszerházassághoz, valamint a női nemi szerv csonkításához.
- 5.4** A nem fizetett gondozás és a háztartási munka elismerése és értékelése a közszolgáltatások és az infrastruktúra biztosításával a szociális védelmi politikan keresztül, továbbá a háztartásban és a családon belül a megosztott felelősség előmozdításával a nemzeti sajátosságoknak megfelelően.
- 5.5** A vezetői szintű, hatékony részvétel és egyenlő lehetőségek biztosítása a nők számára a politikai, gazdasági és közéleti döntéshozatali folyamatok minden szintjén.
- 5.6** A szexuális és reprodukív egészség és reprodukív jogok egyetemes hozzáféréseinek biztosítása, összhangban az ENSZ Nemzetközi Népesedési és Fejlesztési Konferencia cselekvési programjával és a pekingi cselekvési programmal,

valamint azok felülvizsgálati konferenciáinak záródokumentumaival.

- 5.A** Reformok vállalása annak érdekében, hogy a nők számára egyenlő jogot biztosítson a nemzeti jogszabályoknak megfelelően a gazdasági erőforrásokhoz, a földhöz és más vagyoni feletti tulajdon és használat jogához, a pénzügyi szolgáltatásokhoz, az örökléshez és a természeti erőforrásokhoz.
- 5.B** A támogató jellegű, különösen az információs és kommunikációs technológia használatának fokozása a nők társadalmi szerepének megerősítése céljából.
- 5.C** Megalapozott szakpolitikák és végrehajtható jogszabályok elfogadása a nemek egyenjogúságának érdekében, valamint a nők és lányok minden szinten betöltött társadalmi szerepének megerősítése céljából.

TÉNYEK ÉS ADATOK

- Világviszonylatban a nők a mezőgazdasági földtulajdonosok mindössze 13 százalékát teszik ki.
- Míg a nők világszerte fontos lépéseket tettek a politikai tisztségek betöltésében, a nemzeti parlamentekben lévő 23,7 százalékos képviselőtükhöz még messze van az egyenlőségtől.

- 18 országban a férfiak jogilag megakadályozhatják, hogy a feleségük munkát vállaljon; 39 országban a lányoknak és a fiúknak nincs egyenlő öröklési joguk; 49 országban pedig nincsenek törvények, amelyek védik a nőket a családon belüli erőszakkal szemben.
- Világszerte 750 millió nő és lány kötött házasságot 18 éves kor alatt, és 30 országban legalább 200 millió nő és lány esett át a női nemi szervek csonkításán.
- Több mint 100 ország lépett fel a nemek közötti egyenlőségre fordított költségvetés nyomon követése érdekében.

2020-AS FEJLŐDÉS

A Covid-19-járvány felerősíti a nők és lányok ellen elkövetett erőszak kockázatát.

A koronavírus-járvány okozta lezárások miatt sok nő és lány került az otthonába zárva, esetenként egy bántalmazó partner társaságában, ami megnövelte a családon belüli erőszak kockázatát. Az ehhez hasonló fizikai vagy szexuális bántalmazások már jóval a járvány előtt is gyakoriak voltak. Egy 2005 és 2017 között készült felmérés szerint a 15–49 éves, valaha élettársi kapcsolatban álló nők és lányok 18 százaléka tapasztalt ilyen fajta erőszakot egy jelenlegi vagy volt partner részéről a felmérést megelőző 12 hónapban. Több ország adatai is azt mutatják, hogy a családon belüli erőszak előfordulásának száma az utóbbi időszakban megnövekedett. Az ilyen adatok mérlegelésekor fontos szem előtt tartani, hogy az erőszakot tapasztaló nők kevesebb mint 40 százaléka számol be erről a bűncselekményről vagy kér segítséget. Az otthonukban tartózkodó nők bizonyos országokban nem férnek hozzá a mobiltelefonhoz vagy az internethez, ami megnehezíti a biztonságos segítségnyújtást számukra. A 2016-tól 2018-ig terjedő időszak 66 országból származó adatai szerint a nők körében a mobiltelefon-tulajdonosok száma átlagosan 6,8 százalékponttal alacsonyabb volt, mint a férfiak körében. A bántalmazó partnerekkel élő nőknek pedig nagyobb eséllyel figyelik meg otthon a telefonját, ezzel a személyes szabadságuktól fosztva meg őket. A bezárások és a szolgáltatásokban történő megszakítások pedig a fentieket még megfejelték azzal, hogy az erőszakot elszenvedő nőknek kevesebb hozzáférése van a segítségnyújtáshoz, és szükség esetén nem kérhetnek, nem kaphatnak orvosi ellátást sem.

A nők jóval több időt töltenek fizetetlen háztartási munka elvégzésével, mint a férfiak, és ez a teher valószínűleg nőni fog a járvány miatt. 2001 és 2018 között 89 ország legfrissebb adatai szerint egy átlagos napon a nők körülbelül háromszor annyi időt töltenek fizetetlen háztartási és gondozási munkákkal, mint a férfiak. Ez az arány a kisgyermekkel otthon maradó nőknél még ennél is magasabb lehet. A trendadatokkal rendelkező országok nagyjából 75 százalékában kismértékű csökkenést figyeltek meg, de a koronavírus-járvány megjelenése ezt az előrelépést veszélyeztetheti. Az új helyzet he-

A nők jóval több időt töltenek fizetetlen háztartási munka elvégzésével, mint a férfiak, és ez a teher valószínűleg nőni fog a járvány miatt.

lyenként azonban új fordulatot is hozott: egy 17 országban végzett közvélemény-kutatás szerint a nők és a férfiak is nagyobb felelősséget vállalnak a házimunkában, valamint a gyermekek és a család gondozásában a lezárás alatt. Persze nem szabad megfeledkezni arról, hogy ezen munkák nagyobb hányadát továbbra is a nők és lányok végzik.

A nők döntési képességének hiánya még saját reprodukív egészségükre is kiterjed. 57 ország 2007–2018 közötti adatai alapján a 15–49 éves házasságban vagy kapcsolatban élő nők mindössze valamivel több mint fele (55 százaléka) hozza meg saját döntését a szexuális és reprodukív egészségről és a hozzá köthető jogokról. Az elemzés azt is megállapította, hogy a nők 91 százaléka rendelkezik a fogamzásgátlás lehetőségéről. A szomorú tények közé sorolható az is, hogy csak minden negyedik nő hoz saját döntést az egészségről vagy arról, hogy közösi-e vagy sem.

A nők döntési képességének hiánya még saját reprodukív egészségükre is kiterjed.

MAGYAR EREDMÉNYEK
Magyarországgal kapcsolatban az 5. célban elért eddigi teljesítményét illetően kevés pozitívum említhető.

MAGYAR EREDMÉNYEK

Az egyetlen sikeres eredmény a nemek közötti korrekció nélküli bérszakadék alcélban van, amit a férfi és a női munkavállalók átlagos bruttó órabérének különbsége a férfi munkavállalók átlagos bruttó órabérének százalékában mérnek.

A legrosszabb teljesítményt a nők aránya a nemzeti parlamentekben és a női igazgatósági tagok aránya a legnagyobb tőzsdén jegyzett társaságokban alcélokban mutatjuk fel. Közepes eredményt, de csökkenő tendenciát mutat két további alcél, melyek többek között a 20 és 64 év közötti férfiak és nők foglalkoztatási aránya közötti különbséget és a gondozási kötelezettségek miatt gazdaságilag inaktív lakosság arányát mérik. Hasonlóan közepes eredményt, de mégis pozitív tendenciát mutat az utolsó indikátor, amely azon nők arányát méri, akik biztonságban érzik magukat egyedül sétálva éjszaka a városban vagy a lakóhelyük közelében.

Az egyetlen sikeres eredmény a nemek közötti korrekció nélküli bérszakadék alcélban van, amit a férfi és a női munkavállalók átlagos bruttó órabérének különbsége a férfi munkavállalók átlagos bruttó órabérének százalékában mérnek.

A TELJES EGYENLŐSÉG ELÉRÉSÉHEZ MÉG 135,6 ÉV KELL

„A nők egy újabb generációjának várnia kell a nemek közötti egyenlőségre” – ezzel a sorral nyitotta meg az évente megjelenő Globális Nemek Közötti Szakadék Jelentés idei kiadványát a

5. NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG

A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG ELÉRÉSE ÉS A NŐK ÉS LÁNYOK FELHATALMAZÁSA

A COVID-19 ELŐTT

A JAVULÁS ELLENÉRE A TELJES NEMI EGYENLŐSÉGET MÉG NEM ÉRTÜK EL

KEVESEBB LÁNYT KÉNYSZERÍTETEK FIATALKORI HÁZASSÁGBA
TÖBB NŐ KERÜLT VEZETŐI SZEREPEKBE

A NŐK

FAIR KÉPVISELETÉRE VAN SZÜKSÉG
A JÁRVÁNYHOZ KAPCSOLÓDÓ VEZETŐI SZEREPEKBE

25%-A KÉPVISELŐ A NEMZETI PARLAMENTBEN (2020)
36%-A KÉPVISELŐ ÖNKORMÁNYZATNÁL (2020)

A COVID-19 HATÁSA

A LEZÁRÁSOK NÖVELIK A NŐK ÉS LÁNYOK ELLENI ERŐSZAK KOCKAZATÁT

FIZIKAI — SZEXUÁLIS — LELEKI
EGYES ORSZÁGOKBAN A CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAK 30%-KAL NÖTT

A NŐK VANNAK A FRONTVONALBAN A KORONAVÍRUSSEL SZEMBENI HARCBAN

AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS DOLGOZÓK 70%-A NŐ

A NŐK HÁZTARTÁSIMUNKÁ-TERHEI NÖTTEK A JÁRVÁNY ALATT

A NŐK MÁR MOST IS HÁROMSZOR ANNYI IDŐT TÖLTENEK FIZETETLEN HÁZTARTÁSI ÉS GONDOZÁSI MUNKÁVAL, MINT A FÉRFIAK

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

TÖVÁBBI INFORMÁCIÓÉRT LÁTOGASS EL A KÖVETKEZŐ WEBOLDALRA: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/>

Célok	Világ	Szubszaharai Afrika	Észak-Afrika és Nyugat-Ázsia	Közép- és Délkelet-Ázsia	Kelet- és Délkelet-Ázsia	Latin-Amerika és a karibi térség	Csendes-óceáni szigetvilág	Fejlett országok
5. Cél Megvalósítani a nemek közötti egyenlőséget, valamint segíteni minden nő és lány felemelkedését								
A gyermekházasság megszüntetése								
Biztosítani kell a nők teljes részvételét és egyenlő lehetőségeit a nemzeti parlamentekben								

JELMAGYARÁZAT

Trendek (színek és nyilak, nyílhegyek)

- ▲ Lényeges előrehaladás/terv szerint halad
- ▲ Elfogadható előrehaladás, de gyorsítás szükséges
- ▲ Korlátozott vagy nincs előrelépés
- ▲ Értécsökkenés

Jelenlegi szint

- A cél teljesült vagy majdnem teljesült
- Közel a célhoz
- Mérsékelt távolságra a céltól
- Távol a céltól
- Nagyon messze a céltól
- Elégtelen adat

Világ gazdasági Fórum (World Economic Forum).

A Globális Nemek Közötti Szakadék Jelentés 0-tól 100-as skálán értendő indexe – amely a jelentés alapjául szolgál – négy kulcsdimenzió (gazdasági részvétel és lehetőségek, iskolai végzettség, egészség és túlélés, valamint politikai felhatalmazás) között mérlegeli a nemi alapú különbségek alakulását, és nyomon követi az előrehaladást ezen különbségek felszámolása felé. A közérthetőség érdekében azonban nem a számításokkal kapott értékeket, hanem egy sokkal kézzelfoghatóbb mértékegységet használnak: az

Tippek, amiket egyéni szinten tehetsz a nemek közötti egyenlőség érdekében

- Ha nő vagy, ismerd meg a jogaidat és állj ki értük!
- Tedd a nemek közötti egyenlőséget a képzések és az oktatás részévé! A fiatalokat nemtől függetlenül támogatni kell a jövőjüket előmozdító munkahelyek kiválasztásában.
- A nemek közötti egyenlőség otthon kezdődik. Tegyéél az egyenlő feltételek megteremtése érdekében!
- Mentorálj fiatal lányokat, hogy segíthesd a nőket karrierjük elkezdésében és fejlesztésében!
- Segítsd elő a rugalmas munkaidőt és a munka–magánélet egyensúlyát a vállalati kultúrában!

éveket. Az évek jelzik, hogy a kulcsdimenziókban, illetve összesen is még hány évnek kell eltelnie a jelenlegi ütemek szerint a teljes egyenlőség létrejöttéhez. Ebben az évben a globális nemek közötti szakadék indexe 156 ország eredményeit foglalja magában, amelyek eszközt nyújtanak a különböző országok összehasonlításához és a nemek közötti különbségek megszüntetéséhez szükséges leghatékonyabb politikák prioritásainak meghatározásához.

Összességében a 2021-ben megjelent jelentés szerint a teljes egyenlőség eléréséhez 135,6 évről van szükség a jelenlegi trendek szerint. Ez a tavaly mért 99,5 évről képest hatalmas ugrás, amit javarészt a koronavírus-járvány negatív következményeként lehet értelmezni.

10. CÉL: EGYENLŐTLENSÉGEK CSÖKKENTÉSE

A Fenntartható Fejlődési Célok közül a 10. az egyenlőtlenségeket hivatott csökkenteni mind országon belül, mind pedig az országok között.

A jövedelem, a nem, az életkor, a fogyatékosság, a szexuális orientáció, a faj, az osztály, az etnikai hovatartozás, a vallás és a lehetőségek alapján továbbra is egyenlőtlenségek tapasztalhatók világszerte. Az egyenlőtlenségek veszélyeztetik a hosszú távú társadalmi és gazdasági fejlődést, gátat szabnak a szegénység csökkentésének, és tönkreteszik az emberek teljességérzetét és önértékelését. Ez pedig olyan súlyos következményekkel járhat, mint a bűnözés, a betegségek és a környezetpusztítás elharapózása.

Egy fenntartható világ létrejöttéhez elengedhetetlen, hogy senkit ne zárjunk ki a jobb élet lehetőségéből. Néhány pozitív jel ellenére az egyenlőtlenségek a globális lakosság több mint 70 százaléka esetén mutatnak növekvő tendenciát, ami mélyíti a társadalom megosztottságát, és gátolja a gazdasági és társadalmi fejlődést.

A Covid-19 a legsérülékenyebb embereket sújtja a legsúlyosabban, és ugyanazok a csoportok gyakran fokozott diszkriminációt tapasztalnak. Sajnos rengeteg ezzel kapcsolatos példa van a világon, kezdve ott, hogy nők és újszülött gyermekek halnak meg az egészségügyi ellátórendszerek hiánya miatt, amelyek egy fejlett országban teljességgel elkerülhetők lettek volna. Ha egy más korosztály szempontjából közelítjük meg a fennálló egyenlőtlenségeket, akkor például a már felnőtt, hazájukat elhagyni kényszerülő emberek sokkal kevesebb lehetőséggel rendelkeznek és nagyobb eséllyel bántanak velük diszkriminatívan, még alkalmanként akkor is, ha a nemzetközi jog védelme alatt állnak. A helyzet nem egyszerű, a problémák mélyen gyökereznek, de az ENSZ 10. Fenntartható Fejlődési Célja ezeket a problémákat hivatott enyhíteni és hosszú távon orvosolni.

2030-IG ELÉRENDŐ CÉLKITŰZÉSEK

10.1 A lakosság 40 százalékát jelentő alsó jövedelmi szegmens bevételeinek a nemzeti átlagnál nagyobb volumenű fokozatos növelése és fenntartása.

10.2 Mindenki számára – korra, nemre, fogyatékosságra, faji és etnikai hovatartozásra, származásra, vallásra, illetve gazdasági vagy más helyzetre való tekintet nélkül – a társadalmi felemelkedés és a szociális, gazdasági és politikai befogadás elősegítése.

10.3 Egyenlő lehetőségek biztosítása és az eredmények terén mutatkozó egyenlőtlenségek csökkentése, beleértve a diszkriminatív törvények, szakpolitikák és gyakorlatok megszüntetését, valamint a megfelelő jogszabályok, szakpolitikák és tevékenységek elősegítését e tekintetben.

10.4 Szakpolitikák – különösen pénzügyi, bér- és szociális védelmi politikák – elfogadása és a nagyobb egyenlőség fokozatos megvalósítása.

10.5 A globális pénzügyi piacok és intézmények szabályozásának és monitorozásának javítása, valamint ezen szabályozások végrehajtásának megerősítése.

10.6 A globális nemzetközi gazdasági és pénzügyi intézményekben a fejlődő országok fokozott

képviselésének és hangjának biztosítása, hogy hatékonyabb, hitelesebb, felelősebb és legitimebb intézmények váljanak belőlük.

10.7 A rendezett, biztonságos, szabályos és felelősségteljesen kezelt migráció és mobilitás elősegítése, beleértve a tervezett és jól irányított migrációs szakpolitikák végrehajtását.

10.A A Világkereskedelmi Szervezet megállapodásaival összhangban a fejlődő országok, különösen a legkevésbé fejlettek tekintetében a speciális és megkülönböztetett bánásmód elvének érvényesítése.

10.B Annak ösztönzése, hogy a hivatalos fejlesztési támogatás és a pénzmozgások – beleértve a külföldi közvetlen tőkebefektetéseket is – olyan államokba áramoljanak, ahol a legnagyobb szükség van rájuk, különösen a legkevésbé fejlettekbe, az afrikai országokba, a fejlődő kis szigetállamokba, a szárazfölddel körülvett fejlődő országokba, összhangban a nemzeti terveikkel és programjaikkal.

10.C 2030-ra a vendégmunkások és kivándorlók hazautalási tranzakciós költségeinek 3 százalék alá történő csökkentése, valamint az 5 százaléknál magasabb költségű hazautalási csatornák felszámolása.

TÉNYEK ÉS ADATOK

- Minden tizedik gyermek küzd valamilyen fogyatékossgal.
- Az egymilliárd fogyatékkal élő ember 80 százaléka a fejlődő országokban él.
- A fejlődő országokból származó bizonyítékok azt mutatják, hogy a lakosság legszegényebb 20 százalékának gyermekei háromszor nagyobb valószínűséggel halnak meg az ötödik születésnapjuk előtt, mint a leggazdagabbak körében.
- Annak ellenére, hogy a legtöbb fejlődő országban az anyai halandóság átlagosan csökkent, a vidéki nők még mindig háromszor nagyobb valószínűséggel halnak meg szülés közben, mint a városi központokban élők.
- A jelentős fogyatékossgal élő személyeknek világszerte csak a 28 százaléka fér hozzá fogyatékossgai ellátásokhoz, és csak 1 százaléka az alacsony jövedelmű országokban.

2020-AS FEJLŐDÉS

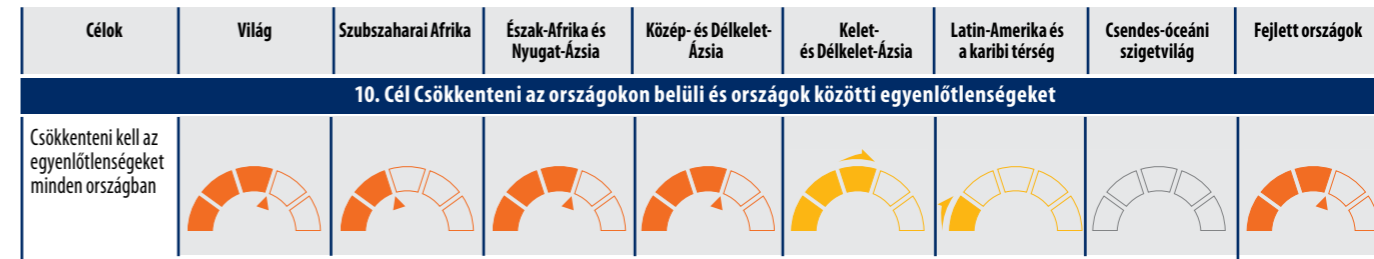
Miközben az országokon belül a legszegényebbek reáljövedelme nő, a gazdagok még mindig aránytalanul részesülnek belőlük.

A „nem hagyunk hátra senkit” azt jelenti, hogy az alacsonyabb jövedelműek profitálhatnak és részt vehetnek egy ország szélesebb körű gazdasági bővülésében. A közös jólét felé tett előrehaladást az ország lakosságának legszegényebb 40 százalékának háztartási jövedelmének (vagy fogyasztásának) növekedésén keresztül lehet mérni. A 2012 és 2017 közötti időszakban összehasonlítható adatokkal rendelkező 90 ország közül 73-ban ez a csoport reáljövedelem-emelkedést tapasztalt. Ezen országok több mint felében (49) az alsó 40 százaléknál magasabb volt a jövedelem növekedése, mint az országos átlag, ami alacsonyabb egyenlőtlenséget jelez. Mégis, minden adatokkal rendelkező országban a lakosság alsó 40 százaléka az összjövedelem kevesebb mint 25 százalékát kapta, míg a leggazdagabb 10 százalék a teljes jövedelem legalább 20 százalékát.

A közös jólét terén a fejlődés Kelet- és Délkelet-Ázsiában a legerősebb, ahol a népesség alsó 40 százaléka évente átlagosan 4,9 százalékkal nő. A szubszaharai afrikai országokban a növekedés mérsékelt volt, bár az összehasonlítás kihívást jelent a korlátozott adatok miatt. Ezt figyelembe

Tipppek, amiket egyéni szinten tehetsz az egyenlőtlenségek csökkentése érdekében

- Tanulj meg tisztelni minden olyan embert, aki másképp cselekszik és gondolkodik, mint te!
- Olyan meséket olvass vagy mutass a gyerekeknek, amelyek más kultúráról is szót ejtenek!
- Segíts olyan iskolákat, otthonokat és irodákat építeni, amelyek az idősek és a fogyatékkal élők befogadását támogatják!
- Ösztönözd a gyerekeket, hogy barátkozzanak különböző kultúrájú gyerekekkel!
- Havonta egyszer igyál egy kávét valakivel, aki más, mint te, legyen az származási, vallási, kulturális vagy korbéli különbség!

JELMAGYARÁZAT

Trendek (színek és nyilak, nyílhegyek)

- ▲ Lényeges előrehaladás/terv szerint halad
- ▲ Korlátozott vagy nincs előrelépés
- ▲ Elfogadható előrehaladás, de gyorsítás szükséges
- ▲ Értécsökkenés

Jelenlegi szint

- A cél teljesült vagy majdnem teljesült
- Közel a célhoz
- Mérsékelt távolságra a céltól
- Távol a céltól
- Nagyon messze a céltól
- Elégtelen adat

véve a továbbfejlesztett adatgyűjtés iránti igényt különösen fontos, hiszen ez szükséges ahhoz, hogy az országok képesek legyenek azonosítani a problémákat, és cselekedni, ha a legszegényebbeket aránytalanul érinti például a Covid-19-járvány negatív gazdasági hatása.

Egyes országokban csökken a jövedelmi egyenlőtlenség, de általánosságban továbbra is magas.

2017-ben a világ dolgozóinak munkajövedelme a globális GDP 51 százalékát tette ki. A GDP munkaerő-részesedése figyelembe veszi mind a munkavállalók, mind az egyéni vállalkozók foglalkoztatáshoz kapcsolódó keresetét, és jelzi, hogy a magasabb nemzeti jövedelem a munkavállalók anyagi életszínvonalának növekedéséhez vezet-e.

2004 óta a globális munkajövedelem-részesedés csökkenő tendenciát mutat.

A munkajövedelem aránya régióként jelentősen eltér. 2017-ben az észak-afrikai és nyugat-ázsiai munkavállalók munkajövedelme a régió termelésének valamivel több mint egyharmadát (36 százalékát) tette ki, míg a spektrum másik végén a munkajövedelem-részesedés közel 58 százalék volt Európában és Észak-Amerikában.

A dolgozók kisebb részt kapnak abból a termelésből, amit előállítottak.

A Gini-index a jövedelmi egyenlőtlenségek egyik leggyakrabban használt mérőszáma. A kapott érték 0 és 100 között mozog, ahol a 0 azt jelzi, hogy a jövedelem egyenlően oszlik meg minden ember között, a 100 pedig azt a szélsőséges helyzetet, amikor egy személy számol el minden jövedelemről. A rendelkezésre álló adatok alapján

84 ország közül a rendelkezésre álló jövedelem (vagy fogyasztási kiadások) Gini-indexe legalább egy ponttal csökkent 38 országban 2010 és 2017 között, vagyis ezekben az országokban mérséklődött az egyenlőtlenség. Ugyanakkor a rendelkezésre álló adatokkal rendelkező országok közül 25-ben nőtt a jövedelmi egyenlőtlenség ugyanebben az időszakban. Annak ellenére, hogy az egyenlőtlenségek csökkentek az országok túlnyomó többségében, ahol a Gini-index értéke meghaladta a 40-et 2010-ben, sok országban továbbra is magas a jövedelmi egyenlőtlenség szintje. A 166 adatokkal rendelkező ország közül 65-ben a Gini-index értéke még mindig meghaladja a 40-et a legutóbbi értékekben, 17-ben pedig az index értéke 50-nél is nagyobb. A legalacsonyabb jövedelmi egyenlőtlenség Szlovéniában és Csehországban volt tapasztalható, ahol az index értéke 25 alatt van.

MAGYAR EREDMÉNYEK

Magyarország a 10. cél tekintetében összeurópai szinten az átlagos kategóriába sorolható. Bár a célt nem sikerült még teljesíteni, de jó úton haladunk.

Az első, már teljesített alcél a 66 éves vagy annál idősebb emberek százalékos arányához köthető, akiknek a jövedelme a szegénységi küszöb alá esik. Ezt az alcélt mindössze Szlovákia tudta csak teljesíteni a szomszédaink közül.

Nem ez a helyzet az úgynevezett Palma-arány tekintetében. A Palma-arány (angolul Palma ratio) a legmagasabb rendelkezésre álló jövedelemmel rendelkező emberek 10 százaléka által kapott összes jövedelem aránya osztva a legalacsonyabb rendelkezésre álló jövedelemmel rendelkező em-

berek 40 százaléka által kapott összes jövedelem arányát mutatja meg, ezzel pontos képet adva a jövedelmi egyenlőtlenségekről a legszegényebbek és a leggazdagabbak között. Ezen a téren közepes teljesítményt mutat az ország, aminél a régióban csak Romániának és Horvátországnak rosszabb a teljesítménye.

Az utolsó és talán a legnagyobb előrelépést mégis a Gini-indexhez köthető alcélban értük el, ahol a Gini-indexet a lakossági felmérésekben el nem számolt legnagyobb bevételekhez igazították. A 10. cél indikátorai közül eddig csak ebben nem tudtunk pozitív eredményeket felmutatni, de a statisztikai adatok szerint ez már a múlté.

NÉHÁNY FIGYELEMRE MÉLTÓ HAZAI KEZDEMÉNYEZÉS

INTEGROM PROGRAM

Az Integrom program 2014-ben jött létre azzal a céllal, hogy képzett roma fiatalok és nagyvállalatok között képezzen hidat azáltal, hogy minőségi nagyvállalati munkahelyekre juttatja el őket, és

lehetőséget ad nekik a karrierépítésre. Ennek érdekében nagyvállalatok, romákat segítő civilek, trénerok, tanácsadó cégek fogtak össze, hogy képzett roma fiatalok az ország legjobb cégeinél hosszú távú karriert jelentő álláshoz jussanak.

A program négy alaptévékenységével segíti a roma fiatalokat: tájékoztatja a résztvevőket az elérhető állásokról, felkészíti a résztvevőket a felvételi folyamatra, összeköti a munkáltatókat a jelentkezőkkel, és mentorálja az elhelyezetteket a beilleszkedés során.

Az indulás óta több mint 100 fiatal vett részt a programban, akik közül tizennyolcan helyezkedtek el hosszú távra.

AUTONÓMIA ALAPÍTVÁNY

Az 1990-ben alapított szervezet a civil társadalom megerősítésén, a kirekesztett csoportok támogatásán, elsősorban a romák integrációjának erősítésén dolgozik. Fő célja egy olyan igazságos társadalom létrejöttének a támogatása, amelynek tagjai szabadok, aktívan és felelősen alakítják saját, valamint közösségük sorsát.

Programjaik közül néhány:

■ **Startvonal:** a roma fiatalok jelentős része Európa-szerte kiesik a középfokú oktatásból, nem piacépés szakmákat sajátít el, illetve szakképesítéssel vagy érettségivel a kezében sem tud a végzettségének megfelelő állásban elhelyezkedni. Sokszor az oktatási intézményeknek, illetve a lehetséges munkáltatóknak sincsenek megfelelő eszközeik ahhoz, hogy hatékonyan hozzájáruljanak ezeknek a fiataloknak a tanulási, illetve munkaerőpiaci sikereihez. Erre a sokrétű kihívásra keres választ a négyéves program, amely négy országban: Magyarországon, Spanyolországban, Romániában és Bulgáriában valósul meg.

■ **Új megoldások régi problémákra:** a romák integrációja napjaink egyik legégetőbb kérdése a kelet-közép-európai régióban, a Nyugat-Balkánon és Törökországban. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége szerint a roma népesség szegénységi kockázatnak való kitettsége 80 százalék, ráadásul őket éri a legtöbb hátrányos megkülönböztetés és kirekesztés. A közelmúltban többek között Ukrajnában, Csehországban, Bulgáriában, Olaszországban és Belgiumban tapasztalt gyűlöletbeszéd és az emberi jogokat sértő atrocitások jól mutatják a romák ellen irányuló rasszizmus mértékét. Mindeközben a legnagyobb lélekszámú etnikai kisebbségről beszélünk, ami tovább súlyosítja a társadalmi feszültségeket Európa-szerte.

A program tudásmegosztás a romák integrációja új megközelítéseinek területén, a romák integrációja sikertörténeteinek megosztását célozza, különösen az oktatás és a foglalkoztatás terén.

AUTISTIC ART

Minden 68. ember autizmussal él. Az autizmus egész életen át tartó fejlődési rendellenesség, ami Magyarországon közel 150 000 embert érint. Egy enyhén autista ember talán maga sem tudja magáról, hogy ő is érintett – míg a spektrum másik végén olyan súlyos eseteket találunk, akik folyamatos felügyeletre szorulnak, mert önvessző-lyesek is lehetnek.

Egyes autizmussal élő személyek esetében ugyan előfordulhatnak kiemelkedő képességek, ám náluk is jellemző az egyenetlen képességfejlődés – míg képes megoldani fejben percek alatt bármilyen matematikai műveletet, lehet, hogy egy cipőfűző bekötése már problémát okoz.

Az Autistic Art 2006 óta foglalkozik autista-lakóotthonok támogatásával és művészeti programok szervezésével az ezekben élők számára. Az autista emberek számára megfelelő környezet biztosítása, a megfelelő szakemberek alkalmazása igen költséges: egy lakó átlagosan havi 400 000 forint kiadást jelent. Bár a legtöbb lakó önrészt is fizet, ez az összeg az állami normával együtt sem fedezi a költségeket. Az anyagi támogatáson túl az Autistic Art művészeti programot is szervez az otthonokban élő autista fiataloknak. Ez egyrészt terápiás célt szolgál: a rajzolás fejleszti és leköti a résztvevőket. Másrészt, az Autistic Art program keretében készült rajzokat fel is használják – a befolyt összeg pedig még több támogatást tesz lehetővé. 2008 óta több mint 400 alkotást sikerült elérverezni, továbbá az elkészült műveket az Autistic Art dizájntermékein felhasználják.

SUHANJ! ALAPÍTVÁNY

A SUHANJ! Alapítvány 2010-ben jött létre azzal a céllal, hogy megossza a mozgás örömét a sérült és fogyatékkal élő embertársai számára. Alapvető tevékenysége egy sportklubéhoz hasonló, melyet elkötelezett önkéntesek és amatőr sportolók nyitott közössége alkot, valamint rendszeres edzéslehetőséget biztosít látás- és mozgássérülteknek több sportágban.

Az alapítvány égisze alatt pár éve megnyílt a SUHANJ! Fitness is, ami Magyarország első integratív, látás- és mozgássérültek számára egyaránt akadálymentesített, épek számára is nyitott edzőterme. Az edzőteremben kerekesszékesek által használható mosdók és zuhanyzók vannak, a látássérültek közlekedését vezetősávokkal segítik, továbbá elsőként itt található hazánkban speciális, kerekesszékesek által is használható erősítőgépek.

A cikk szakértő partnerünk, a Planet Fanatics' Network gondozásában készült. Szerzői: **SZOMOLÁNYI KATALIN ÉS SZEPESI MÁTÉ**, a Planet Fanatics' Network munkatársai.

Kiadónk, a Ringier Axel Springer, a fontos ügyek mellett áll: kiadványainkban közérthetően és hitelesen tájékoztatunk arról, mi mindent tehetünk közösen a fenntartható fejlődés érdekében.